

Na východnom Slovensku v tichosti vzniká nový priamy zdroj emisií skleníkových plynov bez toho, aby prešiel poriadnym posudzovaním vplyvov na životné prostredie

V čase, keď Slovenská republika aj Európska únia dekarbonizujú svoj priemysel a hľadajú správne umiestnenie eurofondov pre tento účel, Okresný úrad vo Vranove nad Topľou, odbor starostlivosti o životné prostredie, vydal súhlasné záverečné stanovisko na vznik novej cementárne v obci Bystré. Prevádzka tohto závodu podľa prezentovaných plánov však environmentálne ciele SR a EÚ v oblasti znižovania skleníkových plynov nepodporí.

Opak dekarbonizácie cementárskej výroby

Cementárska výroba je značným eminentom CO₂, keďže pri vypaľovaní slinku, medziproduktu potrebného pre výrobu cementu, sa v chemicko-fyzikálnom procese uvoľňuje CO₂. Navrhovaná prevádzka bude podľa prezentovaných plánov ako hlavné palivo používať výlučne čierne uhlie, čo je postup, od ktorého sa v rámci dekarbonizácie svojej výroby všetky moderné európske cementárne postupne odkláňajú. Zároveň nová prevádzka nemusí spĺňať štandardy pre najlepšie dostupné techniky, napr. v oblasti energetickej efektívnosti.

Vyhýbanie sa systému povoleniek CO₂

Znepokojivým je aj uvedená podprahová výrobná kapacita závodu, prostredníctvom ktorej sa podnik vyhne systému povoleniek CO₂ (EÚ ETS). Ak závod v Bystrom nebude súčasťou tohto systému, nebude finančne motivovaný svoju výrobu dekarbonizovať a rovnako nebude finančne motivovaný k implementácii krokov pre energetickú efektívnosť. To sa zásadne vylučuje s cieľmi Slovenskej republiky a Európskej únie v oblasti znižovania skleníkových plynov z priemyselnej činnosti.

Chýbajúce definície prevádzky a opatrenia na ochranu životného prostredia

Zámer spoločnosti ZEOCEM začať vyrábať slinok (medziprodukt potrebný pre výrobu cementu) obsahuje v prezentovanom pláne viacero nejasne definovaných informácií. Jasne a presne nie sú definované zdroje surovín (vápeneč, íl) pre výrobu slinku, s čím súvisí aj zvolený spôsob dopravy. Ako hlavné palivo sa bude používať čierne uhlie, pričom sa deklaruje aj možnosť využívať alternatívne palivá na báze biomasy. Technológia na ich využitie však v pláne chýba. Absentuje napríklad aj definícia protihlukových opatrení, implementácia prvkov cirkulárnej ekonomiky v rámci obehového hospodárstva, ako je využívanie alternatívnych surovín, či porovnanie navrhovanej technológie s definovanou najlepšie dostupnou technológiou, ktorá by zabezpečila čo najnižší vplyv na okolité životné prostredie.

Komplexný projekt si vyžaduje poriadne posudzovanie vplyvov na životné prostredie

Vyzerá to tak, že prezentácia projektu spoločnosti ZEOCEM je rozdelená do viacerých fáz s cieľom odkloniť pozornosť verejnosti od toho, aký komplexný závod v obci Bystré po úspešnom povoľovacom procese môže v budúcnosti vzniknúť. Sprevádzkovanie linky na výrobu slinku je rozsiahly projekt, ktorý by mal prejsť poriadnym posudzovaním vplyvov na životné prostredie so všetkými štúdiami, ktoré k tomu patria, a následne aj záväzkami nielen z oblasti dekarbonizácie, ale aj celkového zníženia vplyvu prevádzky na životné prostredie.